

De succis fructuum frigidis.

CITONIORUM succus extrahitur, ut Citriorum: conservatur autem, ut rosarum. * Adversus biliosa alvi profluvia ex melle vel saccharo valet: ventriculum roborat.

MALORUM PUNICORUM succus * calidam intemperiem corrigit: vomitum compescit: & stomachum firmat. Fit, ut malorum dulcium.

BERBERORUM succus * vomitum ac fluxionem alvi sistit: saccharo conditus, conclususque cotoneari modo delicatus est: contra capitis de-

fluxiones calidas accommodatus. *Andernacius.*
RIBES, succus frigidus, acidus & acerbus est, * sitim extinguit. Contra sitim in febribus ardentibus cum Julapio rosaceo, aut violaceo potissimum exhibetur: nec non ad biliosum vomitum coercendum, fluxoremque stomachicum re-

A stringendum: sed frigidis, & pectoris angustis aduersatur. *Andernacius.*

De succis seminum calidis.

LINI cremor fit, aqua seminibus prius maceratis, deinde in eadem coctis, expressisque. * Dolores ex acri humore ortos mitigat, inflammationesq; partium corporis lenit. *Andernacius.*

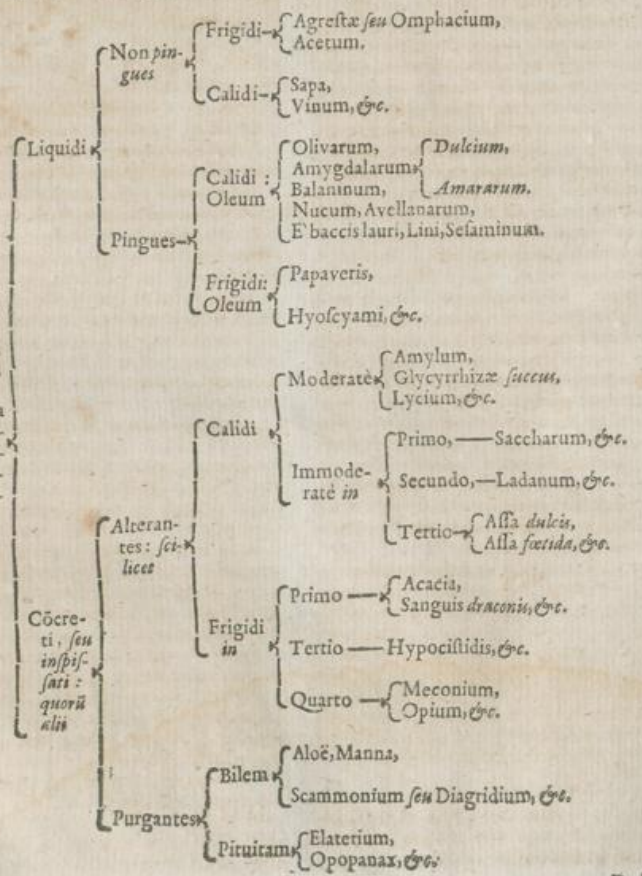
FENIGRACI cremor simili modo ac lini cremor conficitur. * Inflammationes minus calidas, sed duras magis sanat, magnas irritat & auget. *Andernacius.*

De succis seminum frigidis.

PSYLLII cremor * omnibus membris ardore infestatis auxiliatur: eoq; refrigerantibus medicinis convenit. Eodem modo, quo lini cremor, paratur. *Andernacius.*

DE LIQUORIBUS, Sectio XVI.

LIQUOR est, qui incisa, vel scarificata, aut terebrata plantae alicujus parte extillat, sive emanat. Liquores autem vel sunt

De liquoribus frigidis.

OMPHACIUM, Ger. *Agrest*. Gall. *Du Verjus*. Ital. *Agrestu*. Hisp. *Cumo de agraz*. dicitur: ex omni immaturarū uvarum genere paratur: pluribus diebus expressus in solatur succus cum iuis vineaeis, in cado crasso linteamine cooperto, donec excrementa subleventur, fax verò subsidat, & inclarescat: deinde absque sale servatur per annum, tam ad ciborū quam ad medicamentorum usum. * Calidis morbis omnibus magno iuvamento adhibetur. Refrigerat, uniceq; ardoribus prodest, sive ori ventris impositum, sive totis hypochondriis, sive culibet alii, quod refrigerare velimus. *Marthiolus*.

ACETUM, German. *Essig*. Gall. *Vinaigre*. Ital. *Aceto*. Hisp. *el Vinaigre* nominatur: fit ex vino, vel cervisia putrescente. Quod ex vino acerbo crudoq; fit, magis astringit: quod ex optimo vino conficitur, magis aperit: quod ex cervisia apud inferiores Germanos paratur, magis refrigerat. Acetum omne mistæ est substantiæ, nempe frigida pariter & calidæ, ejusq; utriusque tenuium partium: cæterum calidam frigida exuperat.

* Exicat ordine tertio, astringit: stomacho utile, appetentiam excitat: erumpentem undecunq; sanguinem potu infessuse sistit, prodest alvi fluxionibus, coctum cum cibis: cruentis vulneribus inditur: inflammationes arceat, in luccidis lanis, aut spongia impositum: reprimat proidentiam se didis, vulvæq; item abscedentes gingivas, & sanguine manantes. Ad nomas & ignem sacrum, ulcera quæ serpunt, lepras, impetiginis, pterygia, cum aliquo convenienti efficac est. phagedænas ulcerum, noniasq; fotu continuo cohibet: podagricis calido fotu, cum sulphure auxiliatur: fugillationes rapit cum melle illitum. Contra capitis ardores cum rosaceo in succidis velle-ribus, aut spongia imponitur. Ad aquam inter eutem, gravitatem aurium, & sonitus, sibilosque ferventis vapor proficit: in stillatum quoq; aurium vermes necat. Pannos coëcet tepidi fotus, aut si imbuta aceto spongia admoveatur: pruritus permulcet. Contra venenatos serpentum ictus, qui refrigerando nocent, calidum commodè foveatur: & frigidum iis, quæ exurens virus ejaculantur. calidum potum atque vomitionibus redditum adversus omnia venena efficac est, præsertim contra meconium, & haustam cicutam, conglobatum in ventre sanguinem, lac coagulatum, fungos, tixiam, taxumq; cum sale: haustu voratas hirudines, si sorbeat, ejicit. tussim veterem mitigat, & recētem lacessit. In orthopnœa calidum commodè sorbetur, gutturis fluxiones gargari-zatum inhibet: anginis & uvæ proidententi convenit: contra dentium dolorem calidum col-luitur. Dosis in perfusionibus capitis ad dolorem ꝑ ꝑ. pro ꝑ iij. olei rosati. *Dioscorides & Galenus*.

De liquoribus calidis.

SAFA, Germ. *Gesottener Wein*. Gall. *Du vin cuit*. Ital. *Vin cotto*, *Sapa*. Hisp. *La meloxa ò arrope* vocatur: fit multo igni decocto. * Detergit leat-

Ater, serapiis pectori idoneis accommodatur: nec non compositionibus Diacodion, ad defluxiones capitis sustentas, eadem mensura, qua saccharum, admisceatur.

VINO veterē * nervi læduntur, & reliqui sensus: quod tamen gustu suavius est: quare cavendum iis, qui intestina alicujus partis imbecillitatem sentiunt. attamen in secunda valetudine paucum cum aqua dilutum innoxie sumitur. Novum inflat, ægrè coquitur, insomnia parit gravia, & urinam ciet. A tate medium utraq; vitia fugit: quare ad victus sanorum, ægrorumque usurpatur. Album tenue, stomacho utile est, ac facile in membra distribuitur. Nigrum verò crassum est, & cōcoctū difficile, carnem alit, & ebrietatem creat. Gilvum, utpote quod medium est, medias inter utrunq; vires habet. In secunda tamen & sinistra valetudine cum primis laudatur album. Quin & vina sapore distant. siquidē dulce crassis partibus constat, & difficilius à corpore expirat: stomachum inflat, alvum & interanea ut multum turbat, sed minus inebriat: renibus & vesicæ aptissimum. Austerum per urinam celerius transit: sed capita dolore tentat, & temulentiam gignit. Acerbum ad ciborum per membra digestionem accommodatissimum, alvum & ceteras fluxiones cohibet, minusq; urinam expellit. Novum nervos minus tentat. Vinum aqua marna factum, stomacho adversatur, sitim stimulat, nervos infestat, alvo aptum, à valetudine se recolligentibus inutile. Passum, quod uvis Sole siccatis in area, aut in farmento torrefactis exprimitur, Creticum cognomine. Inter Italica vina Falernum principem locum obtinet: quod inveteratum perquam facile coquitur: pullus exulscitat, alvum astringit, stomacho utile: sed vesicæ nocet, atque iis, qui visus hebetudinem sentiunt, & ad potus crebros minimè idoneum. Albana crassioribus constant partibus: dulcia stomachum inflant, ventrem emolliunt, sed concoctionem non æquè adjavant, & nervosa minus infestant: vetustate eadem austerum saporem concipiunt. Cecubum, cum sit dulce, est & Albano crassius: corpus & colorem alit: ægrè tamen coquitur. Surrentinum valdè austerum est: quare intestinorum & stomachi fluxiones cohibet, & cum tenue sit, caput minus tentat: inveteratum suavius redditur, & stomacho utile. Adriaticum & Mamertinum in Sicilia æquè crassis partibus gignuntur: modicè astringunt, & ocyslime inveterantur, minusque ob suam tenuitatem nervos tentant. Parætypianum, quod ex Adriatico sinu defertur, odoratum ac tenuius est, quare liberaliter epotum fallit, diu tenet ebrietatem, & soporem adfert. Istricum Parætypiano simile est, sed urinam vehementius pellit. Chium tamen antedictis mollius, & aptum potui est. bene alit, & minus inebriat, fluxiones cohibet, oculorum medicamentis utile. Lesbium facile membra subit: Chio levius, & alvo idoneum. Ephesium eandem vim habet, quod Phygelites nominatur. Verum Asianum è Tmolo monte.

Mefogites appellatū, capitis dolores ciet, & nervos ledit. Cōm vero & Clazomentum, quosiam multam sibi maris aquam vendicant, facile corrumpuntur: flatus moveunt, alvum turbant, nervis officiant. Vinū omne (at reliqua in commune dicantur) merum ac sincerum, & sua natura austerum, exalfacit, facile in membra distribuitur, stomachum adjuvat, appetentiam ciborum invitat: vires alit, ac robur auget: somnum conciliat, & commendat calorem. Potum liberalius auxilio est cōtra allumpram cicutam, coriandrum, pharicum, ixtam, meconium, argenti spumam, taxum, aconita, fungosive: contra serpentum morsus, & omnium ictus, quae refrigerando necant, aut stomachum in vomitiones effundunt. Facit ad longas inflationes, rosionesque prae cordiorum ac distentiones, stomachi resolutionem, & si venter, aut interanea rheumatismū sentiant. Conveniunt sudatoribus, & quibus corpus immodico sudore digeritur, maxime alba, vetera & odorata. Quae tamen vetustate dulcescunt, renibus ac vesicæ accommodatiora redduntur: vulneribus, inflammationibusque, in succida lana imponuntur: terra ulcera, & phagedanica, & fluxionibus obnoxia commode perfunduntur. Quae marinam non receperunt, austera, & alba ad sanorum victus usurpantur. In his praesiant Italica, Falernum, Surrentinum, Cecubum, Signinum, & permulta Campaniae, & Paratyriani ab Adriatico sinu, & Siculum, quod Marmertinum appellatur. Ex Graecis Chium, Lesbium, & Phygolites ex Epheso. Crassa verò & nigra stomacho negocium exhibent, inflationem pariunt, corpus augent. Tenuia tamen & austera stomacho profunt, & minus carnes alunt. Vetera valde tenuia & candida vehementius urinanciant, & dolores capitis movent, nervosque largius pota tentant. In mydia aetate, ut à septimo anno, potui saluberrima sunt. Modus autem pro aetate, & tempore anni, & consuetudine, & qualitate vini dehnatur. Non sicut, & modice cibos prolii optimum est praecipuum. Nocet ebrietas omnis, & maxime alidua: siquidem obessos nervos quotidie remittit: largiorque potus acutorum morborum adfert initia. Mediocris tamen vinolentia aliquot diebus, maxime post aquae potus, utilis: namque modo quodam ex alio evocat, sensilesque expurgat excretus, & per caeca corporis ducit spiracula. Sed aquam post vinolentiam bibere oportet: siquidem valetudinis alicujus gratia factae temulentiae remedium adfert frigida. *Dioscorides.*

De liquoribus pinguibus calidis.

OLEUM GER. OLI. Gall. Huille. Ital. Oglio. Hisp. Azeite appellatur: ex olivis maturis expressum, fit colore rufo, purum, perlucidum, tenue, odore ex quo, sed grato, sapore dulci, subacri & indubitabili. recens: aut non ita vetustum, nisi vetusto egeatur: in quo videlicet vetusto trigennarium trimo, & quadragenarium quadrimo est plurimò valentius, ubique crassius, graveolentius, cali-

dius, acrius. * Calefacit omne oleum ex olivis maturis, emollit ventrem, à perfractionibus corpus tuetur, ipsumque promptius ad obeunda munera reddit: alvum emollit, ulcerantium medicamentorum vires permittum hebent: contra venena datur, assidue potum redditumque vomitionibus: solvit alvum hemina mensura, cum parvifana succo, aut aqua potum: ad tormina calidum simul decocta ruta tribus sextans in potu datur, ventris animam pellit: idem maxime illi interitum morbo laborantibus infunditur. Vetus magis callacit, & vehementius dicitur: oculorum claritati subtilium confert. Si vetusti non sit occasio, in vase decoquitur ad mellis crassitudinem, ut vetustatem representet. Oleum omphacium ex immaturis olivis expressum, ad viride inclinatum: recens sit odoratum, morsus expers, sapore acerbum. Unguentorum compositionibus idoneum est. Stomacho utile est, quod astringat: gingivas contrahit, dentes firmat, si continue in ore: sudores colibet. Oleum, quod sive vestres olivae fundunt, vehementer astringit, & ad sanorum usus secundum sibi locum vendicat. In doloribus capitis utiliter pro rosacea substituitur: sudores acceti: de fluentes capillos inhibet: furfures, ulcera capitis manantia, scabiem lepraeque abstergit: tardius canitiem sentiant, qui eo quotidie perunguntur. *Dioscor. & Medici Colonienae.*

AMYGDALA dulces sicca, non tamen rancida, delibrata, contunduntur minutissime, postea in sartagine aliquantulum torrefiant, affuso aqua rosacea modico, postea pressio exprimuntur. * Lenit asperitates pectoris, guttatis & pulmonis, duritatem & siccitatem juncturatum: est suave in cibis, & confert hectis & phthisicis: impinguat, auget sperma, sedat tullim, & ardorem urinae, venae & vulvae excoriatæ, cum fistula injectum. *Mesues.*

OLEUM AMYGDALARUM amararum eodem modo quo ex dulcibus amygdalis fit. * Aperit oppilationes, & dicitur ventositates & vapores, sed postillumum medetur surditati, sibilio, & dolori aurium: lenit duritatem nervorum, & dedit maculas faciei. *Mesues.*

OLEUM BALANINUM fit ex Balano Myrepica, id est, glande unguentaria, quam Arabes vocant granum Beni: fit autem ex tusto assatog, affusa rosacea aqua, fructu isto. * Repugnat maculas, varos, lenigines, cicatricum nigritias, fucos: alvum solvit, sed ventriculo advenit: dolores aurium emendat. Item si sonant aures, vel strepitum aut sibilum edunt, cum adipe infusum auxiliatur. *Mesues.*

OLEUM NUCUM fit ut oleum amygdalinum. * Flatus crassos dissipat, tumores dicitur, nervis attritis, vel punctis, praesertim cum calce longa confert, scabiem emarginat. *Mesues.*

OLEUM EX AVELLANIS fit ut amygdalinum. * Dolores nervorum & arthriticos sedat. *Mesues.*

OLEUM LAURINUM fit ex bacis lauri maturis & recentibus tritis in pila, ex aqua in lebetæ coctis, post torculari plano, non raro expressis: & aqua

& aqua supernatans oleum colligitur. Deinde affusa calente aqua iterum tritis, & torculari cavato expressis, colligitur oleum, & reponitur. * Ad partium omnium, cerebri, nervorum, articularum, ventriculi, coli, hepatis, lienis, renium, uteri, affectus frigidos, & dolorem his succedentem. *Mejus.*

OLEUM LINI fit ut amygdalinum. * Spasmo, duritiei nervorum & juncturarum hæmorrhoidibus, sedis phlegmonis & rimis confert, ac dolori pullatorio. Nervorum dolores le dat: vibus proximum est oleo chamæmelino. *Mejus.*

OLEUM SESAMINUM extrahitur ex Sesami semine, ut amygdalinum, nisi quod prius semen sesame excorticatum sic est. Id semen ab excrementis purgatum, aqua parum salis irrigetur, manibus fricetur: iterum irrigetur, donec madefiat: sicetur, modice afficitur, lacculo alperio multum atque confricando excorticetur, corticibus expurgetur, molatur in farinam, oleum exprimitur, ut ex amygdalis. Ex eodem semine non excorticato, sed affato, & molito in farinam oleum quoque extrahitur, ut prius. Affertur autem ex Alexandria Aegypti Venetias, ubi ematur sincerum: nam adulteratur oleo nucum & papaveris, sed odore & sapore facile deprehenditur à peritis dolos. * Impinguat, fomen auget, lenit guttur, & omnem asperitatem & duritiem, & clarificat vocem. *Mejus.*

De liquoribus pinguibus frigidis.

OLEUM PAPAVERIS sic ex utrisque papaveris semine, tam albi quam nigri, eodem modo, quo ex amygdalis. * Impinguat, asperam arteriam lenit, februm ardorem mitigat, & insomnium. *Mejus.*

OLEUM HYOSCYAMINUM sic fit: Semen candidum, recens, ac siccum tunditur, & calida aspergitur aqua: dumque insolatur, siccata, que sub manu sunt, partes cū reliqua massa permisceantur: hoc autem curi oportet, dum nigrescat, & graviter oleat: mox pressum atque excolatum reconditur. Fit quoque eo modo, quo amygdalinum. Ad aurium dolores efficax est: pelvis miscetur, ad emolliendum utile. *Dioscorides.*

De liquoribus concretis calidis moderatè.

AMYLUM, quod vulgò Amydum officinis vocatur, Gerinao, Lammimã, Ital. *Amido*, Gall. & Hisp. *Amidon*, omnibus notum est. Ex tritico conficitur. Probatur autem levitate, ac levore, atque ut recens sit, & candidum. * Vim obtinet levigandi partes exasperatas. Contra fluxiones oculorum, pustulas cavaque; ulcera efficax est: sanguinis rejections potu cohibet, exasperata fauces lenit: lacti atque obsoniis admiscetur. *Dioscorides & Plinius.*

GLYCYRRHIZÆ succus ex Creta insula optimus, hoc est, dulcissimus, mollis, recens, purus, renax, & qui contractus splendet, nigerrimus, & qui lingue subditus tandem totus elique-

at. * In arteriæ scabritia efficax est: æstuantî stomacho, thoraci, ac jecini: sanat vesicæ scabie, & renium dolores, cum passio potus: idem eliquatus sitim sedat: vulneribus illius accommodatur: commanducatus stomacho prodest. *Dioscorides & Medici Colonienses.*

LYCIUM, succus est arboris cujusdam India. Arbor autem, ex qua hic succus extrahitur, magnitudine est fraxini, folio minuto Erica vel Tamarico similimo, perpetuo virens: florere ajunt, sed fructum ferre negant: multis spinis horret: materies ligni robusta, dura, densa, ponderosa, nec, ut ajunt, putredine obnoxia, sive solibus exponatur, sive aquis immergatur, quam ob causam ab incolis Lignum Semper vivum nuncupatur. Ex eo propter duritiem & pondus pistilla sunt, deglutanda oryze idonea, in mortariis ligneis sex palmos in ambitu continentibus. Incolæ eam arborem Hæchie vocant. Porro succi extrahendi hæc est ratio: Ramulos hujus arboris minutim concitos elixant, deinde concidunt, postmodum cum farina Nachani (sementis est nigra & minuta sapore fecales, conficiendis panibus apta) & cujusdam nigri ligni, quod illic nascitur, scobe, (interdum etiam sine eo) pastilli, aut tabellæ formantur, quas in umbra siccant, ne Solis ardore earum facultas evaporet. Nostri succedaneum ejus parant, non ex pericylmeno, sed potius ex bacis pyracanthæ, id est, nostræ vulgaris Hagedorn. Diversis partibus constat: tum his, que extenuent, diluantque; tum crassis & modice adstringentibus. * Ideoque ad fugillata, oris inflammationes, ulcera, herpes, putredines, aures purulentas, intertrigines & paronychias valet. Indicum ad omnia est valentius. Hujus loco Rhamnus sylvestris, aut polygoni succus sibihiuendus est. *Dioscorides, Medici Colonienses & Garcias.*

De liquoribus concretis calidis in primo.

SACCHARUM, arundinum lachryma, seu liquor est, qui nimia succi copia aperto in latere calante, perinde ac gumini, exterius concrevit. Vel saccharum fit ex sacchari calamis minutim incisis, ignisque calore tamdiu decoctis, donec univertus liquor absorpta igni aqua diu effervescent in saccharum talis modo, in vasis fundo concreverit. Præstantissimum est, quod durum, solidum, & mutuo metarum allu sonorum est, ligni sicci & solidi modo: tamen ob siccitatem & imperceptam raritatem leve, dulcissimum, candidissimum, & nivis in morem scintillans, coharens: quare Valentium in metas pyramidum amulas (panes vocant) coactum parvas, ponderis libræ unius & dimidiæ, vel circiter carissimum, & confecturis siccis aptissimum, penidii ob siccitatem nimis friabilem, ineptum. Illi donibus & precio est proximum, quod Madere appellant, sed in metas ponderis librarum sex, septem, octo, novem, decem formatur, confecturis experitum: quia minus pre-

ciosum, non multo tamen imperfectius. Tertium statuitur lentile, album quidem, sed pinguis, ob id vilius, neque confecturis siccis aptum, sed peniditis idoneum. Quartum ex Canariis nunc dictis insulis, olim Fortunatis advehitur, etiam intus albicans, bonitate inferius predictis, praestantius sequenti, metis constat maximis, pondere librarum decem, duodecim. Quintum ignobilissimum sancti Audomari dictum, foris albidum, intus subrubrum, tanquam alio factum, & foris dolo tectum, metis equalibus, omnium glutinosissimum: condituris siccis ineptissimum: liquidis servit & syrups, opiatis, conservis, & similibus, quia vilissimum, & utilitatem tegit aliorum mixtura. Id si mare sentit, (nam eo naves ob gravitatem saburrant) rubrum vulgo dictum sit, quantum sunt, qui rubrum spumam & spurcitiam omnis sacchari se coquendo purgant, existimant. Ex micis horum collisus elisis etiam metas quidam cogunt, quae simplicium naturas sequuntur. Ex his quod generosissimum, minime coctionem sustinet, ne pulverescat, ignobilissimum contra: cetera pro accessu aut recessu variant. * Alvo idoneum, & stomacho utile: detergit, digerit, linguam asperitatem & siccitatem in febribus tollit: vexata vesicae renibusque auxiliatur. Illitum ea discutit, quae tenebras oculorum pupillis offendunt. Ceterum sacchari dosis in syrups ferè æqualis quantitas tam sacchari quam succi. In electuariis verò pro ʒj. pulveris, ʒj. sacchari communiter. Si autem pulvis fuerit laxativus, pro ʒj. pulveris, ʒj. sacchari. In conditis additur sacchari parum, si conservæ odoratæ sint. Si verò amara, vel acres, ʒj. sacchari pro ʒj. conservarum imponenda. In pulveribus acerbis, ut ex pipere, & zingibere, pro ʒj. pulveris, ʒj. sacchari ponitur: in dulcibus verò ʒj. In electivis saccharum rubrum ponitur ab ʒj. ad ʒij. vel ʒij. Medici Colonienſes.

*De liquoribus concretis calidis
in secundo.*

LADANUM liquor est, ex alterius cystile don appellati foliis exudans. Hodie & liquor & planta nota sunt. Opimum, minimeque dulceratum, odoratum esse debet, subviride, facile mollescere, pingue, resinofum, arenularum aliarumque sortiduum expers, quale in Cypro gignitur. * Natura ei spissandi, calfaciendi, molliendi: ora venarum patefacit: capillum fluentem continet, addito vino, myrrha & myrteo oleo cicatricibus decorem reddit, cum vino illitum: medetur aurium doloribus, cum hydromelite aut rosaceo infusum suffitu secundas ejicit, pessis immistum, vulvæ duritiam sanat. In medicamenta, quæ dolorem tussimque finiunt, & malagmata, utiliter inseritur: alvum sistit cum vino vetere potum, & utinam ciet. *Dioscorides.*

*De liquoribus concretis calidis
in tertio.*

ASA dulcis, aromatica seu odorata est Lase-

ris seu Sylphii opos, sive liquor Cyrenacur, seu portus Indicus hoc tempore. Etenim Indicus etiam à Mesolaudatur. Nam ex Taprobana insula in mari Indico maxima, hodie à Luhtanti convehitur, teste Ludovico Romano patrisio, Belzoe indigenis dictus, & nobis inde belzoin & corruptius Benzoin. Est autem Laseus, seu Lasepitiu seu Sylphii herbæ liquor, caul: ipsius ferulaceo aut radice scarificata defluens, acer, mordax, digerens; optimus, modice rufus, non porraceus, colore translucens, myrrha amulans, odoratus, suavi gustu dilutus, cito albescent. Hæc quidem Sylphio ita compilata sunt, partim ex Dioscoride & Galeno, partim ex Ludovico Romani navigatione: sanus enim est fateri, Laseum, seu Lasepitiu, seu Sylphium, & proinde ejus succos seu lachrymas non extare amplius: quod prægnantibus rationibus docet Joannes Langius Lembergus Silesius in epistolis medicinalibus suis. Asa itaque dulcis, seu Belzoin, quod apud Serapionem & Avicennam à Græcorum Lasepitiu nihil differat, Laseus succus esse nequit. Secundò Ludovicus Romanus refert, Belzoin esse gummi arboris: atqui Laseus non arbor, sed *Serapion n. Laseus* veteribus est. Tertio, in Belzoin officinarum nulla ferè comperitur acrimonia, nedum tanta, quantam Galenus ei tribuit, cum Lasepitiu loco euphorbium non recens substituit. Quid verò officinarum Belzoin, sive Asa dulcis sit, indicabitur paulò post inter gummi & resinas sub Belzoin, *Medici Colonienſes.*

ASA foetida, planta peregrina lachryma aut succus est. Sunt, qui existimant, Sylphii succum esse in Media aut Syria nascentis, qui teste Dioscoride odoris non erat, ut Armeniacus aut Libycus, quem nonnulli Asam odoratam esse arbitrantur, & Belzoin officinarum: sed non convenit. Nam Dioscorides hunc ut præstantissimum & efficacissimum laudat: Arabes verò Asam frigidam calidiorum & potentiorum asserunt: multo minus Belzoin esse potest, quod tanta exalfaciendi vi præditum non est, quantum illi tribuit Galenus, dum Lasepitiu loco Euphorbium non recens substituit. *Medici Florentini.*

*De liquoribus concretis frigidis
in primo.*

ACACIA in Aegypto nascitur: planta est spinosa, e cujus fructu succus acacia exprimitur: quem cum non habeamus, substituiere possumus succum hypocistidis, aut pulpam rhois, aut succum prunellorum, vel baccas pruni sylvestris, in aqua maceratas. Fit mensis Julio, vel Augusto. * Refrigerat, astringit & repellit.

Acacia tamen non dū ad nos adferatur, ideoque non cognoscatur, videndum tamen est, si ipsius succus, aut sanè gummi, quod sua sponte ex trunco suæ arboris refudat, ad Theriacam sit accipiendum: cum enim hæc duo sint diversa, quemadmodum ex Dioscoride colligitur, aliud succedaneum pro succo, & aliud pro ipso gummi esset reponendum. Et quantum ex Andromachi pa-

chi patris descriptione conicitur, videtur ipsum gummi esse sumendum, quod ipse aliter vocat lacrymam in isto versu:

Atque atram lacrymam Nili quam spina remittit.
Liquor enim ejusmodi, qui aut solus per se, aut per incisionem arboris effluit, vocari jam lacryma solet, jam gummi. Quod etiam pariter ille, qui versibus Heroicis Theriacam conscripserit, quam Galenus exposuit, in sine lib. 1. de Anidior. hoc modo:

Atque Paratonium solum quem spina liquorem.

In quo loco apparet, alium intelligere cum liquorem, qui sua sponte ex spina Aegyptia exit, & non de ipso succo, qui non per se effluit, sed arte vel tritura, aut igne condensatur. Ex altera parte videmus Dancrotem in sua Theriaca accipere succum & non gummi ipsum, statim tamen esse accipiendum succum: nam varias magis & validiores facultates, quam gummi obtinet, ut patet unicuique ex Dioscoride. Nec verisimile est voluisse Andromachum ad tam celebrem compositionem eligere plantae alicujus debiliorem partem, & relinquere potentior. Idem confirmatur ex Andromachi filii compositione, qui Acaciam simpliciter ita nominatam adhibet: quod si sit, nec alia vox illi adjungitur, semper de succo est intelligendum: quemadmodum ipse quoque intellexit. Hanc rei fidem facit Plinius lib. 24. cap. 12. scribens, Acaciam vocari succum in pastillos redactum: huc transferendo nomen arboris, unde paratur: quanquam hoc in quibusdam exemplaribus non legatur. Praeterea succus semper in usu fuit, nec unquam vel raro admodum gummi acceptum est: quod apparet in omnibus libris. Galeni de Composit. medic. secundum genera & loca, & nos in commentariis nostris ad Dioscor. in Acacia notavimus. Quod cum omnibus notissimum sit, non laborandum in hoc est ulterius, quanquam & aliae rationes in medium afferri possent: tantum respondebo ad duas illas autoritates versuum adductorum, qui videntur expressé accipere gummi. At quae melior responsio, ut verum fatear, afferri potest, nisi quod ratio carminis, aet, ut rectius dicam, generis poetica Andromachum & alterum, quicumque fuerit, moverint obscuré exponere hanc rem, nominando lacrymam ad quod verus succus erat dicendum? Quae licentia non solum a poetis, sed qui prosa quoque oratione scripserunt, videtur esse usurpata, & peculiariter a Dioscoride nominato succum, quae erat lacryma, & contra lacrymam, qui erat succus: sicut nos ex multis locis in lib. 1. nostrae Methodi cap. 7. demonstravimus. At certe in compositionibus magni momenti non convenit talibus dubiis implicari: ideoque quanquam commoditate ex eo genere scribendi, quod versibus constat, secundum Galenum istam recipiamus, quod non facile mendis depravari possint, sicuti sit in prosa oratione, potissimum quoad pondera, tamen contra incommoditas haec illis inest, quod propter styli poeticum multa res tam obscuré sepe exponantur, ut sepe nunciatio Oe-

A dyppo ad divinandum opus sit, & interdum dubium proflus quem dunticant, inprimis si allegorice, vel per Metaphoras (ut Poësis est peculiare) loquuntur. Quod in ipsa Theriaca in multis rebus apparet: interque alia in Aristolochia, quae cum eligenda sit samentosa aut subtilis, nihilominus Andromachus simpliciter nominat: quare potius de altera quavis specie, quam de illa intelligi solet: & sicuti alibi a me demonstratum est, videretur rotunda esse semper accipienda, quia non flectitur: ideoque qui non consideret alias compositiones Theriacae, faciliè accipi possent in accipienda rotunda, cum tamen samentosa sit accipienda. Idem apparet in Cinnabario, quod simpliciter ita nominat Andromachus (quemadmodum ipsemet Galenus notavit) cui addi debuisse minus: sic idem dicit, eum obscure locutum esse de Melle Cereopio, cum clarus Atticum dicit potuisset. Obscurissima verò est illa descriptio Acaciae, quam indicavit dicendo lacrymam, quae fundit spina Nili, & alibi spinam, quae fundit liquorem Paratonium, qui locus est in Aegypto. Sed revertentes ad rem ipsam concludamus, quod succus Acaciae sit recipiendus in Theriacam, qui cum non afferatur, necesse est, ut aliud quippiam pro illo substituamus. Bononienses loco illius posuerunt succum Rhos, aut Samach, quod & mihi plurimum probatur, cum Dioscorides dicat eandem vim cum Acacia habere Samach, & Galenus utrique assignet eundem gradum siccitatis, & secundum frigiditatis. Alii tamen Leontisci succum: at cum ille sit in primis qualitatibus aequalis temperiei cum illa, sed in siccitate minus efficax, aliter illi erit praefertendus, quoniam ejusmodi simplicia medicamenta & similia, non propter aliquam alicuius occultam, vel aliam praecipuam facultatem in Theriacam accipiuntur, sed ob ipsorum manifestam astringentem & refrigerantem: & tamen parum inter se differunt, notabilem tamen mutationem propterea Theriacae non inducunt: ideoque visum mihi est, cum Diosc. pro succo dancro Acaciae usurpare succum Rhos: quanquam Gal. Acaciae loca frigiditatis secundum gradum, quae, nam admodum & Rhos, sed non loca, ac tribuat, quod quidem nonnullam affert varietatem: quia Acacia sine lotionem in Theriacam affertur, & jam non erit ultra primum gradum frigida. Poterimus tamen, donec melius quippiam inveniat, hoc esse contenti: nisi si quis succum praeiorum sylvestrium, quae est Acacia vulgaris, usurpare velit: quod quidem non adeo improbo.

SANGUIS DRACONIS veterum & eadem Cinnabaris vera (quae res mineralis erat) hodie ignoratur. Qui vero sanguis Draconis ostenditur, factitius est ex sanguine hirci, holo Armeniae, & succo sorborum, & alio: quo tamen pro sanguine draconis dicto rectius uti possit. Florentini praeter hunc factitium sanguinem draconis, statunt adhuc duo ejus genera: nimirum lacrymam cujusdam arboris gummiatae sui generis, de qua Aloysius Cadamustus patitur

Venetus navigationis suae lib. 1. cap. 4. dicens esse lacrymam proceræ cujusdam arboris in insula Africæ, *Porto Sancto* dicta, genitæ, quæ quidem lacryma colore est intense rubro sanguineo, transparentis, friabilis: alter sanguinis draconis illis est achilleæ syderitis succus defæcatus atque siccat. * Refrigerat, adstringit & repellit. *Medici Colonienfes.*

De liquoribus concretis frigidis in tertia.

HYPOCISTIS, quæ sub Veris sinem radicibus cisti adnascitur, teritur, & succus expressus Sole siccat. Nobis desideratur, nisi ex emporiis adferatur. * Vires Acaciæ habet.

Hypocistis succus ab unoquoque Pharmacopæo facile acquiritur potest: ejusque imprimis Neapoli magna est commoditas. Nascitur enim Hypocistis copiosissime Puteolis in locis siccis, ad radices Cisti feminæ initio æstatis. Modus verò extrahendi talis est: Hypocistis tunditur, & succus exprimitur: denaturque in unbra, quemadmodum in Acaciâ fieri solet, aut sicca & trita maceratur per biduum aut triduum in aqua, deinde parum ebullit aqua, quæ postea colatur, & fortiter exprimitur: quod resedit, rursus coquitur, donec instar mellis, aut paulò durius crassescat.

De liquoribus frigidis concretis in quarto.

MECONIUM succus est papaveris nigri, ex foliis, caulibus, herbaque ipsa tritis expressisque collectus, ac in pastillos redactus. Fit mense Maio. Granorum tantum pondere in colicis, articulariis & narcoticis præscribitur. * Stuporem inferit, doloremque sedat.

OPIMUM, succus est & capitibus papaveris nigri. Dicitur esse generum unum ex capitibus & foliis expressum. Græcis meconium (de quo antè dictum) vocatur, quod ignavus: alterum ex capitibus paululum incisus exillans, verum est opium. Fit mense Maio. Optimum est dæsam, grave, amarum, odoratu soporiferum, quod facile aqua dissolvitur, leve, candidum, neque asperum, neque grumulosum, quod colatum non statim ut cætera coëat, quod in Sole diffundatur, & ad motum lucernæ, clara, non atra luceat flamma, & extinctum odoris vim conservet. Adulteratur glancio, hoc est, mentha, aut gummi, aut sylvestris lactucæ succo. Verum glancio fucatum in dilutione croci colorem reddit: lactucæ vero succo depravatum, in odorem est & asperius: gummi vitiatum, infirmum est, & splendet: nec desunt, qui adipem admisceant. * Granorum pondere præscribitur in colicis & narcoticis. Mirum est, quod de Asiaticis Turcis refertur, qui in Natolia sua, id est, Asia minore, magno studio & frequentia papaver hodiè colunt, & præparant Opium, quod vernacula lingua Malsæ vocant: ejus usus illis frequens satis est ad ipsi magnitudinem de eo sumentibus, non pro somnoles-

tia, sed animositate comparanda: atque in præliis ruituri aliquantò copiosius sumunt, unde veluti insani, disturbato nimirum cerebro, feruntur in obviam quæque pericula, nihil quicquam timentes. Sed Janniceri hæc plerumque faciunt, quibus summa militia virtus commissa est. *Medici Colonienfes & Florentini.*

Opium quod communiter in usu est, potius Meconium, quam verum opium repræsentat. Quæ autem sit differentia inter hæc duo, Dioscorides exponit, vocans Meconium succum papaveris extractum ex capitibus & frondibus, qui contundatur & exprimat, & turium, & turium in mortario contusus in Trochiscos formetur. Tametsi Plinius dicat, capra & frondes papaveris coqui, & inde succum densatum nominari Meconium. At quocumque modo fiat, certum est esse multò infirmius Opio. Quod secundum Dioscoridem hoc pacto paratur: Cum in eos ros evanuerit, cultro stellas in parte suprema capitibus papaverini, non tamen profunde incidimus: deinde superficiem capitibus decussatam quoque cultro aperiamus, & digito in concham liquorum residantem exprimamus: idque sæpius parvo interjecto temporis spacio repetendum est, propter humorem, qui statim congelatus reperitur: idemque sequenti die faciendum: hocque omne tandem in mortario contundendum, & inde formandi Pastilli: sed quando papavera inciduntur, à tergo accedendum est, ne vestibus liquor erumpens auferatur. Cùm itaque maxima fructa nostro tempore Opium conspiciantur, non aliter possumus dicer, equàm illud aut per expressionem, aut decoctionem esse factum: idque eò magis, quòd notas à Dioscoride illi assignatas non habeat. Nam optimum debet esse densum, grave, amarum gustu, somnifero odore, quod in aqua facile dissolvatur, leve, album, non grumulosum, aut granis simile: quod inter colandum non instar ceræ coëat, & Soli expositum liqueat, atque accensum non flammam atram emittat, extinctumque retineat odoris præstanti vires. At vulgare nigrum est, & impurum, asperum, inæquale, refertum frondibus, & quibus expressum vel decoctum est, & insuper multæ aliæ noxæ suæ perfectionis desunt: præterea suspicandum est, ne aliud insuper quippiam, quàm ex papavere illi admixtum sit: nam tempore Dioscoridis, cum Glaucio, cum gummi & lactucæ sylvestris adulterabatur. Nonnulli eò quoque dementia pervenerunt, ut seivum admiscuerint. Unde videndum diligenter, ut lacrymam papaveris, & non succum, jam dictis modis extractum adipiscamur, cùm opium sit unum ex præcipuis medicamentis, quæ Theriacam constituunt, & ob eam causam attentionem magnam requirant. Quòd si omnibus jam enumeratis notis præditum Opium haberi poterit, non multum de Thebaico solliciti sumus: nam papaver, quod in Apulia crescit, regione sicca & arida, in qua raro pluvia cadunt, perfectissimum esset ad lacrymam parandam, modò diligenter secundum

secundum doctrinam Dioscoridis colligeretur. Seritur autem copiose ibi, potissimum in ducatu Barcensi, non quidem nigrum, unde vult Dioscoridis fieri Opium laudabile, sed album, unde lacrymam colligunt: quam tamen ipsi met colligi non viderim, nihilominus conspiciuntur omnia capita albi papaveris, quibus in officinis nostris utimur, esse notata quadam sectione in quatuor partibus, eo modo quo solent secari Pappones ad lineas parallelas. Unde colligi potest, inde ablatum esse lacrymam. Cum vero ex albo papavere sit desumptum, aliqua nota illi deesse videntur, quas Dioscorides legitimo Opio attribuit, quamquam & ipsum sit valdum somniferum, sicuti experientia testatur.

De liquoribus concretis purgantibus bilem.

Atque succus plantae ejusdem nominis, notissima est. Ejus apud Dioscoridem duo sunt genera: quoddam arenosum, quod sedimentum purissimum videtur: alterum jecinis modo concretum, ex quo nomen vulgare sumpsit alvei hepatica. Eligi debet Indica, pinguis, sincera, calculorum & arenularum experta, nitida, rufi coloris, friabilis, jecinis modo coacta, facile liquefcens, & eximia amaritudinis. Improbatur nigra, difficile liquefcens. Adulteratur gummi, quod deprehenditur gustu: nam non valde amara est, neque tam validi odoris, neque digitis frata ad minima usque frusta resolvitur. Nonnulli teste Dioscoride, illam sicco aceto adulterant, quod maleficium gustu deprehenditur, minus enim amara est, magisque adstringit. Colligitur mente Junio. Conservatur usque ad annos decem, in loco sicco, & non humido, neque ventoso, neque ad solem, &c. Dosis est ab aureo semisse ad drachmas duas: in infusionibus vero ab aureo uno usque ad drachmas tres. * Bilem & pituitam purgat: ob id affectibus ventriculi & cerebri, & reliquarum partium inde natis, ut dolori, inflammationi, sic praecavet, ut ejus creber usus sensum instrumenta & corpus, reliquum nullo infanabili affectu tentari sinat, sed sensus acuat, cogitationem reddat meliorem. Hepati confert, scelerum tollit, haemorrhoidibus & sedi nocet: ob id vitanda his, quibus istae partes dolent: & sere frigidum, quia tunc sumpta excoarctatis sanguinem educit. *Mejus & Medici Florentini.*

Manna ros est, qui ex aere in arbores, herbas, lapides, terramque decidens, densator, & cogitur in grana minuta. Praefertur Calabria, praefertim quae ex foliis arborum collecta est: quae ex hoc dignoscitur, quod grano constat exiguo, translucente, gravi, similis mastiches granulis, candidis, & gustu dulcibus & suavis. Secundum locum obrinet, quae ex ramis colligitur. Tertium, quae in lapidibus. Haec crassiores sunt, & minus sincerae, colore turbido. Syriaca si sit perfecte granulata, masticheae assimilis, valde etiam probatur, dulcis & recens. Cum jam exolevit, floccorum bombacis refert imaginem, le-

nis concavaque est. Adulteratur amyli farina, rebusque similibus: sed maleficium facile deprehenditur. Insuper & ea quae simul concrevit, saccharo & lena adulterata esse solet, ac croco, carthamive flore tincta: verum gustu deprehenditur, atque liquefcit, & tempore mollescit. Colligitur mense Majo. Durat & conservatur per annum, bene obturato vase. Dosis ejus a drachmis sex usque ad quindecim. * Temperata est, aut paulo calidior: guttur, thoracem, ventriculum lenit, terget, bilem elementer purgat, sitim ledat. Quoniam vero imbecilliter vacuat, thymo & hyssopo, vel alio vis ejus intenditur. Valentibus autem medicamentis mista, eorum actionem reddit meliorem, cum suo dulci sapore illa natura magis familiaria reddat. Ob id eam Galenus scammonio miscuit, quod a posterioribus est laudatum: alii deinde turbichi, alii alius. *Mejus & Medici Florentini.*

Manna rosicidum, sive aerium, Manna appellatur, vires habens alendi, atque medicamento-fas, siquidem alit: sed minus saccharo, quo est medicamento-sior manna, majorem habens vim detergendi. Emollit quoque ventrem: quia in re mel atque saccharum superat, quamvis in detergendi & abluendi facultate superet saccharum, & superetur a melle. Invenitur in arboribus, fruticibus, herbis & lapidibus, maxime in regionibus temperatis, & diebus vernis, serenis temporibus, ut aestivis, pro ratione temporis, frigidioribus. Calabriticum manna omnibus antefertur a Medicis, quo nos utimur ad purgandos ventres infirmorum, & utero gerentium, quantitate unius aut duarum unciarum dissoluto in jure pulli, aut aqua distillata, aut elixatione buglossi. id ros coeli sive aeris esse putat Galenus, aut de ejus genere. Nos tamen referemus quod vidimus, atque experimento agnovimus. Anno salutis nostrae 1532, & duobus sequentibus in amantioribus locis, aestatis tempore, manna in salicibus reperta est, copiosius atque optima, albissima, sacchari dulcedine, quam licebat colligere ex arboribus & lapidibus cuius volenti. Eram ego per id tempus hujus disciplinae auditor, intellexeram tamen a praecceptoribus meis mannam esse: quod diligenter perquirens, an verum esset quod ab ipsis & reliquis cum Galeno ferebatur, locum in quo manna copiosior habebatur, contideravi, summo mane, Julio mense, ad id profectus adductis nonnullis ex amicis, quibus cum ego solebam de similibus disserere. Inveni tamen parvarum quarundam apum numero fam congeriem, non erant quidem apes, sed culices crassi, quos ob officium apes parvas dicerem, quibus inerant tria aut quatuor foramina, in partibus corporis, quae in eisdem prominebant, ad parvarum verrucarum speciem. Per haec itaque foramina guttae quaedam parvae albilissimae, sudoris modo ejiciebantur, quae ros esse dixisses, si copiam guttarum cadentium ex loco salicis, in quo congestae apes erant, considerares. Erat autem non unus tantum earum grex, sed plures quam

quingenta. In singulis autem gregibus innumerabiles apes, quæ loci unum non ultra diem aut noctem tenebant, deinde in aliud transvolabant: semper tamen arboribus infidebant: cum quodam bomboso sonitu apum, à quibus sudor guttatim defluens, aut folia arborum, aut subjectos lapides tegebat: quod verò in arenam aut sordida loca defidebat. peribat, reliquum colligebatur ad usus: miro namque modo solvebat ventrem. Erat autem hæc purissima manna, albedine, dulcedine, consuetudine & efficacitate probata. Hæc refert merito placuit ut intelligant naturalium causarum indagatores mannae generationem, & ejusdem causam effectrices, antiquos etiam in ejus generatione tradenda deceptos. Quod si quis nostro huic testimonio & experimento consentire noluerit, non damnet veritatem, nisi prius quod testamur aut contrarium assequatur, locum generationis mannae adiens, & singula probe perpendens, quæ nos vidisse affirmamus hæc in prædictis annis. *Christoph. à Vega.*

SCAMMONIO multi ab una radice exeunt longi, tenues & viscosi cauliculi, quibus vicinos fructus, pedamentæve juxta posita conscendit, ac multos circumvolutionibus amplectitur. Folia ejus lata & acuminata, lævis similacis remula: flores similes calathi quoque forma, candidantes, paulò minores. Radix subest longa, crassa, candida interius, ex qua succus colligitur, qui densatus ad medicum usum servit. In calidis pingui exit solo, veluti in Asia, Mysia, Syria, aliisque similibus. Reperitur & in Creta insula. Verisimile est, ubi suæ spontis est, citò & plurima deinde ætatis parte florere: nam & in Belgio æstivis mensibus subinde cum flore videri potest. Scammonium non modò stirpem ipsam, sed & densatum concretumque succum Latini nominant. Laudatur nitidum, rarum, leve, colore quam simillimum taurino glutini, sive golum, tenuibus fistulis. Addunt nonnulli, ut lingua tactu albescat: huic notæ fidentium non est: hoc enim evenit adulterato, quod admisto sit rithymali lacte. hæc autem nota longè certior est, nempe si gustatu linguam non urit, quemadmodum rithymalus. Adulteratur rithymali lacte, & farina orobi, sed ex notis prædictis dignoscitur. Colligitur in mense Junio. Ad annos quatuor, & plures servatur, sed quò antiquius, eò imbecillius. Datur per se à granis quinque ad duodecim. Sunt, qui ultra duodecim grana, & etià scrupulum sine noxa dederunt. *Quinq; de causis corporibus læsiones inferre potest. Prima est, quòd status quosdam mordaces gignit, usque adeò ventriculum læsentes, ut lumentibus nauseam commoveat. Noxa hæc tollitur, si in excavato cydonio malo, clibano, aut prunis inasseretur, pasta undique circumlita: præsertim additis aut foeniculi, aut dauci, aut apii semine, aut galanga. Inflammatur deinde acedinis exuperantia corporis spiritus: quo fit, ut facilè febris excitet, iis præcipuè, qui obstructionibus viscerum & humoribus putrescentibus obnoxii sunt. Sed id

documentum aufertur, admittit inter coquendum, quæ refrigerant, & fervorem extinguunt: cujusmodi est psyllii seminis spissamentum, prunorum decoctum, seu potius pulpa, rosarum & violarum succus, aut dilutum, aut aqua: quin etiam ante coctionem maceretur oleo rosaceo, aut violaceo, aut cotoneorum misti saporis succo, aut admisso rhoè, aut factitio spodio. Ad hæc, quòd magna tum attrahendi, tum aperiendi facultate fit prædictum, immo deratas alvi fluxiones facit: vitorum enim oscula plus quam pariter aperit. Hæc læsio admittitur admittit rebus adstringentibus, cohibentibusque: nempe mastiche, cydoniis malis, succoque ab eis expresso, & myrobalanis, præsertim flavis. Abradit præterea acris succo, quo scætet, intestina: proinde & tormina, & dysenteriam, & tenesmum excitat. Sed desertur hoc incommodum additis humidis, pinguis, lenisq; medicamentis: cujusmodi sunt tragacanthum, bdellium, amygdalorum oleum aut rosaceum: item prunorum pulpa per se, & saccharo asservata, psyllii spissamentum, mastiche, cydoniorum mala post sumpta, & calida aqua potè bibita: utpote quæ medicamentum ociosum à ventriculo & intestinis expellant, & ita simul noxam prohibeant. Hinc est, quòd prudentes Medici, quò celerius scammonium à ventriculo & intestinis deiciant, hordei jusculum cum saccharo superbibendum præbent. Obest postremò scammonium cordi, jecori, ac ventriculo, substantiæ suæ totius proprietate. Vitium hoc aboletur, si illitum calida, tum frigida admisceantur medicamenta, quæ cordi, jecori, ventriculoque opem suam præstant. Deijcit scammonium valentissimè bilem, quam à vasibus & à sanguine exhaurit. Eius deijcendi facultas haud sanè aliis medicamentis ab similibus est, quæ purgant cum labore & molestia. *Dioscor. Mejus, Dodonæus & Matthiæus.*

De liquoribus concretis, purgantibus pituitam.

ELATEXIIUM, succus est è fructu cucumeris sylvestris, plantæ notissimæ. Optimum est leve, non ponderosum, cum candore leniter humectum, gustu amarissimum, quodque lucernarum luminibus objectum facile flagrat. Improbatur scabrum, turbidum, porracei coloris, medium crui & cineris colorem referens, & grave. Sunt, qui amyllum immisceant, ut candorem ipsum imitentur, ponderosiusque fit. Sic colligitur. Decerpi circa Autumnum cucumeres maturi, qui tacti protinus exiliunt, imposito supra vas aliquod rariore cribro, sigillatim supino cultro sursum versus aciem habente siodiuntur, atque per cribrum humor in subiectum vas exprimitur, simulque carnosum, quod hæsit cribro, quò facilè excidat, eliditur: coacervata autem in cribro segmina, dulci aqua perfunduntur, & de eisdem pressa abijciuntur: humor in pelvi agitatur, & linteo operis duplicato, soli exponitur: dumque steterit, tota supernatis aqua cum spuma identidem effunditur: deinde conterendo cogitur in pastillos,

pastillos, & servantur ab aënis tribus usque ad duodecim. Dosis est à granis decem usque ad ʒj. * Bilem ac pituitam extrahit. Optima suspensions est purgatio. Menses ciet, & partus enecat. in pefso lubditum, morbo regio medetur. *Medici Florentini, ex Dioscorido.*

OPOPANAX, succus est effluens ex in-fa radice aut caule panacis, quod Dioscoridi Heraclium dicitur. Hodie cognita est planta, & ipse succus, qui maxime probatur quam amarissimus, interne albus, aut subfulvus, foris colore croci, levis pinguis, friabilis, tener, itatum in aqua eliquescens, gravi odore. Niger improba-

tur, ac mollis. Adulteratur ammoniaco, aut cera: sed sinceri experimentum est, si digitis in aqua friatus resolvatur & lactescat. Conservatur annis quinque vel sex. Dosis ejus est à ʒj. usque ad ʒij. Corrigitur masticho & spica. Purgat phlegma crassum & viscosum à partibus remotis, & juncturis, & proprie mundificat cerebrum & nervos. Et confert aegritudinibus nervorum frigidis: peccus mundificat: tussi antiqua confert: potum cum aceto hora una ante accessionem, & cum succo apii & oleo anethino spinæ illium, rigorem febrilem prohibet. Veliadi, podagra, gona-græ confert. *Medici Florentini ex Meis.*

DE GUMMI & RESINIS, Sectio XVII.

